

Forollhogna nasjonalpark og tilgrensende landskapsvernområder

Foto: SNO, Berit Broen, Forollhognaområdet

Lokal forvaltning etter "Bløtkakemodellen"

Tolga, desember 2007

BAKGRUNN

Forollhogna nasjonalpark med 8 tilgrensende landskapsvernområder ble opprettet i desember 2001. 1. mai 2003 fikk kommunene delegert myndighet til forvaltning i en femårig prøveperiode, frem til 01. mai 2008.

Hensikten med dette er å forsøke ut ulike former for lokal forvaltning etter ulike modeller. Vår "Bløtkakemodell" gir da den enkelte kommune råderett over sin del av nasjonalparken, men med nødvendig samordning med nabokommunene for å få til en enhetlig forvaltning.

- Faglig; gjennom administrativt fagutvalg (FU), og
- Politisk; gjennom politisk oppnevnte personer i Rådgivende utvalg (RU)

OPPSUMMERING

ORGANISERING

Rådgivende utvalg (RU)

Rådgivende utvalg har fra 2003 - 2006 bestått av følgende politisk oppnevnte personer:

Midtre Gauldal - Erling Lenvik (leder)

- **John Bjørkan**

Holtålen

- **Ivar Volden**

Røros

- **Tom Johansen**

Rennebu

- **Tora Husan / Inger Bjørnås**

Tolga

- **Marit Gilleberg/Svein O. Nygjelten**

Tynset

- **Borgar Valle**

Os

- **Arnfinn Nergård**

I tillegg har Jan Erik Andersen fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Hans Chr. Gjerlaug fra Fylkesmannen i Hedmark møtt, samt Erik Ydse og Berit Broen fra Statens naturoppsyn..

Sekretær for utvalget har vært Os kommune – Astrid Haug, Rennebu kommune v/ Eli Grete Nisja og Tolga kommune v/ Hilde Aanes

Rådgivende utvalg har hatt 2 møter i året siden 2004.

Saker pr år: Årsrapport, regnskap, budsjett, bestillingsdialog, referatsaker, noen konkrete saker....

2004: 4

2005: 6

2006: 12

2007: 13

Administrativt fagutvalg (FU)

Sammensetninga av administrative fagutvalget har variert litt gjennom forsøksperioden, - det har vært tre sekretærer, og stillingene bare ”delvis besatt” i perioder, noe som trolig har vært med på å prege resultatet av forsøket.

Midtre Gauldal	- Hans Iver Kojedal
Holtålen	- Steinar Elven / Øystein Engan
Røros	- Tom Johansen
Rennebu	- Eli Grete Nisja/Svein Erik Morseth/ Ragnhild Eklid
Tolga	- Hilde Aanes
Tynset	- Toril Steien /Hilde Aanes
Os	- Astrid Haug / Jon Ola Kroken

Administrativt fagutvalg har hatt 4 – 6 møter pr år fra 2004 - 2007.

Det er behandlet vel så 60 saker – primært av faglig karakter.

ANDRE MØTER:

Nov. 2006	Vingelen:	Møte for grunneiere, rettighetshavere, forvaltning og SNO
Nov. 2006	Støren:	” ” ” ” ” ” ” ”
Mars 2007	Vingelen:	Saksbehandlermøte - administrasjonen for de berørte kommunene – på tvers av fagområdene vern/miljø, landbruk, teknisk og kultur.
August 07	Forvaltninga v Forollhogna NP og andre vernede områder – UiO, studenter	
August 07	Forvaltninga v Forollhogna NP og andre vernede områder – Universitetet for miljø og biovitenskap, studenter	
Sept 07	Kvikne – foredrag Villreinen i forvaltningsperspektiv	
Høst 07	Os: Møte med grunneiere og forvaltning og SNO	

I tillegg kommer sikkert en del møter lokalt i den enkelte kommune som ikke vi har nøyaktig oversikt over.

Fagutvalg, Rådgivende utvalg; FM, DN og SNO på tur fra Sattåhaugen til Budalen med John J. Meli som turfølge. Viktig og kontaktskapende for den videre forvaltning. 23. juni 2006.

TILRETTELEGGINGSTILTAK I NASJONALPARK OG LANDSKAPSVERNOMRÅDER

NASJONALPARK:

Det er ikke gjennomført andre tiltak enn skilting innenfor nasjonalparken.

LANDSKAPSVERNOMRÅDER:

Innenfor landskapsvernomsrådene er det skiltet i de fleste kommunene – Tolga mangler litt, omplassering bl.a, samt Midtre Gauldal.

Os: Tilrettelegging tavle ved innfart Vangrøftdalen. Ny, stor, tavle, parkeringsplass
Tolga: Skilting + tavle / benker / plakat P-plass Magnillsjøan, Magnilldalen
Benker Bratthøvollen
Oppussing rundt bomtavlene / skilting ved innfartsveiene til Ivo / NP
Midtre Gauldal: Skilting, rasteplasser, + se egen tabell
Holtålen: Skilting
Tynset: Skilting Magnilldalen
Rennebu: Skilting ved innfart NP
Røros: Ingen tiltak

KOMMUNEVIS:

MIDTRE GAULDAL

<u>STED</u>	<u>TILTAK / SIT.RAPP</u>	<u>ANSVARLIG</u>
Veien til Sjulongen (øst for Dolpvollan)	Infotavle for nasjonalparken utført	Kommunen
Forddalen Ivo: Veien til Fjesetvollen bommen)	Rasteplass med bord/benker utført Infotavle nasjonalparken	Kommunen
Morsetvollen (Johantjønna)	Rasteplass med bord/benker utført Infotavle nasjonalpark	Kommunen
	Gapahuk med tilrettelegging, do påbegynt ikke ferdigstilt	Singsås fjellstyre/Kommune
Nuhaugen (nord)	Rasteplass med bord/benker utført Infotavle nasjonalpark	Kommunen

Budalen Ivo:

Ved museumsetra	Rasteplass med bord/benker utført Infotavle nasjonalpark	Kommunen
-----------------	---	----------

Synnerdalen	Opparbeidet p-plass (50 biler) utført Rasteplass med bord/benker Infotavle np Gapahuk (Hognarasten) med tilpasset handikaptoalett	Kommunen
-------------	--	----------

Endalen Ivo:

Endalen – Gjelan	Parkeringsplass, hele året opparbeidet, ikke ferdigstilt	Statskog/Kommune
------------------	--	------------------

Maureggvollen (nord)	Rasteplass med bord/benker utført Infotavle np.	Kommunen
----------------------	--	----------

Hognarasten ved Blåola	Diverse tilrettelegging ikke ferdigstilt	Budal / fjellstyre / kommunen
------------------------	--	-------------------------------

Sti Maureggvollen-Litj-Endalen	Tilrettelegging /klopplegging påbegynt Ikke ferdigstilt	Budal fjellstyre/kommunen
--------------------------------	--	---------------------------

Håkkådalsveien, Soknedal	P-plass/div. utbedringer Utført (Kommunalt tilskudd)	Håkkådalsveien v/ styret
--------------------------	---	--------------------------

Haukfjellet, Soknedal	Rasteplass med bord/benker Utført Infotavle np	Kommunen/ Soknedal fjellstyre
-----------------------	---	----------------------------------

Såmmårvollen, Soknedal	Rasteplass med bord/benker Utført Infotavle np.	Kommunen
------------------------	--	----------

Haugsetra, Soknedal	Infotavle np. Utført	Kommunen
---------------------	-------------------------	----------

OS KOMMUNE

Vangrøftdalen, Dalsbygda	Stor tavle ved Løvli - utført	Os kommune
--------------------------	-------------------------------	------------

Vangrøftdalen, Dalsbygda	Parkeringsplass, pilgrimsveg - utført	Os kommune
--------------------------	---------------------------------------	------------

TOLGA KOMMUNE

Magnilddalen – Busjødalen lvo:

Parkeringsplass Magnillsjøan	bord/benk,, plakattavle - Skilting NP /LVO - Utført	Tolga kommune Magnillsjøan setersameie SNO
------------------------------	---	--

Londalen – Ørvilddalen lvo:

Bratthøa	Bord og benker	Tolga kommune Vingelen utmarkslag
	Tilrettelegging / infotavler ved bomkasser	Vingelen utm.lag / SNO

TYNSET KOMMUNE

Magnilddalen – Busjødalen lvo Tilrettelegging / infotavler Tynset kommune / SNO
Ved bomkasse Londalen

Tilrettelegging / infotavler Tynset kommune / SNO
Plassetervegen / innfart NP

HOLTÅLEN KOMMUNE:

Øyungen lvo:

Meiåan	Tilretteleggingstiltak: P-plass gapahuk og do. Infotavle	Kommunen/ fjellstyre
--------	---	-------------------------

Fjellbekktjøna	Gapahuk, benk, bål plass	Kommunen/ Fjellstyre
----------------	--------------------------	-------------------------

Fjellheim	Infotavler	Kommunen
-----------	------------	----------

Båttjønndalen	Infotavle	Kommunen
---------------	-----------	----------

Øggdalen	Infotavle	Kommunen
----------	-----------	----------

Ledalen lvo:

Lesetmarka	Infotavle	Kommunen
------------	-----------	----------

Renåbekken	Infotavle	Kommunen
------------	-----------	----------

Åsmarka	Infotavle	Kommunen
---------	-----------	----------

RENNEBU KOMMUNE

Skaunsjøen

Infotavle NP

Undel–Holtet –Skaunsjøen veilag
Rennebu kommune

Døabrua

Infotavle NP / toalett

Undel–Holtet –Skaunsjøen veilag
Rennebu kommune

Ved veien til Storhøa

Infotavle

Kvikne Fjellstyre / Rennebu
kommune

Ved Storhøa

Infotavle

Rennebu kommune

ØKONOMISK TILSKUDD**Midler fra DN:**

	Midtre Gauldal	Os	Holtålen	Tolga	Tynset	Rennebu	Røros	Felles	Totalt
2003								400 000	400 000
2004	175 500	136 500	130 000	97 500	91 000	13 000	6 500	50 000	700 000
2005	202 000	157 500	150 000	105 000	105 000	15 000	7 500	50 000	792 500
2006	112 900	96 700	94 000	80 500	77 800	45 400	42 700	450 000	1 000 000
2007	140 000	118 000	114 000	96 000	92 000	47 000	43 000	280 000	930 000
SUM	630 400	508 700	488 000	379 000	365 800	120 400	99 700	1 230 000	2 822 500

Tiltaksmidler fra SNO:

	Tiltak	Budsjett	Regnskap	Overført til fond
2005	Fullføring felles info tavler	75 000	0	75 000
	Offentlig skilting	40 000	-912	39 088
SUM		115 000	-912	114 088

2006	Fullføring felles info tavler	75 000	0	75 000
	Offentlig skilting	40 000	-912	39 088
	Kart Forollhogna	100 000	0	100 000
SUM		215 000	-912	214 088

2007	Fullføring felles info tavler	75 000	0	75 000
	Offentlig skilting	39 088	0	39 088
	Kart Forollhogna	100 000	0	100 000
	Informasjonsbrosjyre	50 000	-19 937	30 063
	Bygningsregistreringer i LVO	40 000	-33 400	6 600
	Nye tavler Vingelen	20 000	-20 000*	0
	Vegetasjonskartlegging	30 000	-30 000	0
		354 088	-80737	273 351

* avtalt for neste vår (nye tavler i Vingelen)

MØTEVIRKSOMHET

Dato	Forum	Sted	Tema	DIV
05.04.02	Fylkesmannen + kommunene	Støren	Samordning	
17.04.02				Brev fra DN med tilbud om lokal forvaltning
23.05.02	Fylkesmannen + kommunene	Tynset	Organisering av lokal forvaltning – RU / økonomisk fordeling	
14.06.02	Fylkesmannen + kommunene	Os		
14.09.02				Offisiell åpning av NP
01.05.03				Delegeringsbrev fra DN til kommunene
01.07.03	RU	Holtålen	RU - Organisering av lokal forvaltning – RU / økonomisk fordeling	
29.08.03	RU	Tolga	RU - Organisering av lokal forvaltning – RU / økonomisk fordeling Sekretær 10 %	
22.10.03	FU	Os	Behov for tiltak, særlig informasjon og skilting i NP /LV	
07.11.03	RU	Rennebu	Os kommune – mottak av øk.midler Oppfordring til den enkelte kommune	
19.01.04	RU	Røros	Forslag til retningslinjer for RU	
29.01.04	FU		Forslag til retningslinjer for RU	
28.05.04	FU	Tynset		
16.06.04	FU	Tynset		
13.07.04	FU	Rennebu		
22.10.04	RU	Midtre-Gauldal	Vedtak retningslinjer for RU Økonomi, faggruppens arbeid ref...	
05.11.04	FU	Os		
18.10.05	FU	Midtre-Gauldal		
28.11.05	RU	Tynset	Retningslinjer for org. Ferdsel Årsmelding, budsjett, bestillingsdialog med SNO	
15.12.05	FU	Rennebu		10 saker i 2005
21.03.06	FU	Tynset		
01.06.06	FU	Os		
18.08.06	FU	Rennebu		
15.09.06	RU	Holtålen	Tiltaksplan, evaluering, ferdselsstatistikk, konkret sak MG	Ny sekretær fra januar, Rennebu kommune v/ Eli G. Nisja
13.12.06	RU	Tynset	Ref, bygninger i verneområdene, referater, rapport tiltak, nye tiltak, evaluering	Ny sekretær fra november – Tolga kommune v/ Hilde Aanes
23.12.06	FU	Tolga		24 saker i 2006
14.02.07	FU	Røros		
18.04.07	RU	Støren	Årsrapport 06, referater, tiltaksplan, budsjett, nye tiltak, evaluering, NP-kommune / - grender	
24.05.07	FU	Os		
13.08.07	FU	Holtålen		
19.11.07	FU	Rennebu		
10.12.07	RU	Tolga		27 saker i 2007

SEKRETARIATETS FORSØK PÅ EN KONKLUSJON:

Organisering

Etter 4.5 år med lokal forvaltning registreres det at de første par årene mer og mindre gikk med til diskusjon om forvaltningsmodell, og organisering av denne.

Sekretariat

Etter hvert kom organisering på plass med et mini-sekretariat i 10 % stilling. Astrid Haug fant fort ut at koordineringsfunksjonen i denne modellen var langt høyere enn 10 %, og året etter ble sekretariatet høynet til 30 % som det har vært de siste to årene. Dette er heller ikke nok til at man klarer å utøve press på tiltak, for eksempel. Kun det mest nødvendige til enhver tid.

Det har nok også betydning at man har måttet skifte sekretær 3 ganger i løpet av perioden – det har ikke vært noen rundt en til å veilede en om de nye oppgaver en har fått, og da tar det tid å sette seg inn i ting og metodikk.

Kommunenivå

Dette kan ha like mye sammenheng med at ressursen til lokal forvaltning på kommunenivå synes svært begrenset. Bemanningssituasjonen i alle berørte kommuner er ikke spesielt romslig, og det påhviler mange oppgaver på en person. Tilskuddet som gis er ikke stort nok til å ansette folk utenom, og da synes det som om det blir litt venstrehands-arbeid for noen som kanskje allerede har vært ganske presset på andre forvaltningsoppgaver.

Også her har det vært utskifting av folk – i Tynset kommune er det nå den 5. saksbehandleren som er inne. I tillegg har Tynset samlokalisert seg med Alvdal kommune i fellesskapet Enhet for landbruk og miljø, som naturlig nok har vært en stor omveltning på mange vis.

Modellen

Jeg våger påstanden om at det er en litt ”tungvint” modell. Dersom alle er enige i en sak er det for så vidt greit, men dersom det er diskusjon om ”veien og målet” i den enkelte kommune, kan det bli utrolig mange runder hit og dit med politiske vedtak som kommer i utakt. JF. Tiltaksplanen for området som etter å ha blitt anbefalt vedtatt av alle kommuner blir vedtatt av to kommuner, før de andre kommer etter og ikke kan behandle planen før den blir endret i tråd med deres signaler. Da sitter vi der med to politiske vedtak som - til slutt – ikke behøvede å endres fordi de innkomne innsigelser likevel var av så marginal betydning at de kan refereres i det politiske utvalget i de to kommunene. I verste fall kunne det blitt krav om ny politisk behandling... Slik kommer en sak til å ta lang tid, med mye fram og tilbake.

Gjennom dette kan det synes som at dersom Rådgivende utvalg (RU) hadde hatt vedtaksmyndighet, ville en klart seg med mindre diskusjoner på lokalt plan. Det kan igjen være både positivt og negativt – i alle fall vil det kreve at den politiske representanten er faglig oppdatert på hva dette dreier seg om. Det kan kanskje være en utfordring med ordførere som har veldig mange andre jern i ilden samtidig, dersom de ikke har et personlig engasjement for saken.

Under valgkampen er det ikke flora og fauna i landskapsvernområdene som er mest interessant, har vi registrert....

Forholdet til overordnet forvaltningsnivå

Vi følte oss nok litt overlatt til oss selv i den første perioden – dette var en test på om vi klarte lokal forvaltning!

Samtidig er det alltid litt tidkrevende og utfordrende å sette seg inn i nye arbeidsoppgaver, når man ikke kjenner saksgang og prosedyrer fra før. Vi kjente lite til folk i DN og i SNO, noe vi føler er blitt bedre med mer kjennskap til disse.

Det virket også urimelig at en skulle forsøke lokal forvaltning på lokalt plan – men at man samtidig skulle samordne så mye – felles tilskudd basert på felles rapportering – og felles fratrekk i tilskuddet pga manglende rapportering fra nabokommunene. Dette virket urimelig og tungvint, - og gjorde at en ikke følte at modell-forsøket var helt gjennomarbeidet ”i alle ledd.”

Fylkesmennene kunne sikkert i større grad vært konsultert, men en føler kanskje ikke at det er i det faglige vi er kommet til kort, og det er her at Fylkesmannen har mest å bidra med.

Sammenligning mellom modellene

Det er spennende å se hva NIBR klarer å få ut av prøveforsøkene med lokal forvaltning. Fire forskjellige områder, fire ulike modeller med ulike personer, historie og problemstillinger – hva er fellesnevneren som gjør at en kan sammenligne modellene og foretrekke en foran de andre?

Lokal saksbehandling

Lokal saksbehandling føler vi har gått stort sett bra. Vi forvalter i tråd med lover og retningslinjer, og DN har hatt lite å sette fingeren på. Det har vært relativt få klagesaker i området sett under ett. Så pass må en regne med i en overgangsfase før ting får gått seg til.

Sluttkommentar:

Sett fra sekretariatets side er lokal forvaltning å foretrekke.

Økt grad av nærhet til dem vernet angår er positivt, og det er mindre bøyg med å ta kontakt for en samtale omkring et tema. Forståelsen for vernet har i følge evalueringsrapporten økt blant våre politikere, noe som er også positivt å ta med seg.

Den lokale kompetansen for saksbehandling i henhold til verneformålet har økt gjennom vår kontakt i fagutvalget. Faglige diskusjoner har gitt oss større tyngde og trygghet i vår saksbehandling etter å ha drøfting med de øvrige i utvalget.

Sekretærstillinga bør økes, for å ha en større innflytelse på samordning mellom kommunene. En kan også tenke seg felles saksutredning der en i stor grad er enige om denne, samt at sekretæren kan løse en del fellestiltak (kart, oppfølging av andre konkrete tiltak.)

Rådgivende utvalg er for så vidt et positivt organ for politisk overordnet lufting av saker, men kan vanskelig bli noe annet i og med at de ikke har vedtaksmyndighet. Om det er aktuelt å gi dem det, er jeg også litt usikker på, i henhold til lokalt selvstyre for øvrig.